

CENTRALNA BANKA
BOSNE I HERCEGOVINE

ЦЕНТРАЛНА БАНКА
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

INFO ИНФО

СВВІН / ЦББІХ

Info Centralna Banka Bosne i Hercegovine Инфо Централна Банка Босне и Херцеговине

mart-april | ožujak-travanj | март-април

2019.

Centralna banka Bosne i Hercegovine

Info CBBiH priprema:
Služba za odnose sa javnošću,
Služba za publikacije i biblioteku
Služba za protokol i prevođenje

Maršala Tita 25, 71000 Sarajevo
Web stranica: www.cbbh.ba;
E-mail: pr@cbbh.ba;
Telefon: (033) 278 123

Centralna banka Bosne i Hercegovine

Info CBBiH priprema:
Služba za odnose sa javnošću
Služba za publikacije i biblioteku
Služba za protokol i prevođenje

Maršala Tita 25, 71000 Sarajevo
Web stranica: www.cbbh.ba;
E-mail: pr@cbbh.ba;
Telefon: (033) 278 123

Централна банка Босне и Херцеговине

Инфо ЦББиХ припрема:
Служба за односе са јавношћу
Служба за публикације и библиотеку
Служба за протокол и превођење

Маршала Тита 25, 71000 Сарајево
Веб страница: www.cbbh.ba;
Е-маил: pr@cbbh.ba;
Телефон: (033) 278 123

POSLOVANJE

CBBiH uspješno okončala finansijsku 2018. godinu

Centralna banka Bosne i Hercegovine (CBBiH) je u 2018. godini uspješno vodila monetarnu politiku i održavala monetarnu stabilnost BiH u skladu sa Zakonom o CBBiH, čime je doprinosila finansijskoj stabilnosti. Na poslovanje CBBiH proteklih godina konstantni pritisak vrše kamatni rashodi po osnovu negativnih kamatnih stopa na depozite kod inostranih banaka u eurozoni i negativnih prinosa na državne obaveznice zemalja iz našeg investicionog spektra. I pored navedenog, CBBiH i dalje uspijeva ostvariti pozitivan finansijski rezultat, iako primarni cilj u centralnom bankarstvu nije ostvarenje profita nego održavanje monetarne stabilnosti. Pozitivno poslovanje u 2018. godini je rezultat racionalne politike

upravljanja, te je CBBiH u 2018. godini ostvarila neto dobit u iznosu od 8.430.875,92 KM. Cjelokupni iznos dobiti raspoređen je u generalne rezerve kao pozicije kapitala CBBiH. Finansijski izvještaji i Godišnji izvještaj CBBiH su usvojeni na sjednici Upravnog vijeća 27.

3. 2019. godine i, u skladu sa Zakonom o CBBiH, upućeni prema Parlamentarnoj skupštini i Predsjedništvu BiH. O usvojenim finansijskim izvještajima CBBiH nezavisni eksterni revizor je dao pozitivno mišljenje. CBBiH će, kao institucija čiji su osnovni ciljevi i zadaci da postigne i održi stabilnost domaće valute po modelu valutnog

odbora, nastaviti politiku investiranja deviznih rezervi u kojoj su prioriteti monetarna stabilnost i sigurnost portfolija.

ODLUKE

Naknada na višak iznad obavezne rezerve izjednačena s depozitnom stopom ECB

Upravno vijeće Centralne banke Bosne i Hercegovine (CBBiH) je 27. 3. 2019., na svojoj 3. sjednici, usvojilo odluku o izmjeni stope naknade na višak iznad obavezne rezerve. Novom odlukom, stopa naknade na višak iznad obavezne rezerve je izjednačena s depozitnom stopom Evropske centralne banke (ECB). Time je stopa naknade na višak iznad obavezne rezerve promijenjena s dosadašnjih -20 b.p. na -40 b.p. Stopa naknade na obaveznu rezervu je ostala nepromijenjena. Nova politika naknade na sredstva na računu rezervi kod CBBiH biće primjenjivana od 1. 5. 2019. godine. CBBiH će nastaviti vođenje politike obavezne rezerve, u svim njenim segmentima, u skladu s makroekonomskim trendovima, specifičnostima finansijskog sistema BiH i najboljim svjetskim praksama.

KREDITNI REJTING BIH

Rejting isti, izgledi poboljšani

Međunarodna rejting agencija Standard and Poor's objavila je 8. 3. 2019. godine da kreditni rejting Bosni i Hercegovini ostaje „B“, ali su, u odnosu na prethodnu ocjenu rejtinga, izgledi promijenjeni sa stabilnog na pozitivni. Ovo je prvo poboljšanje u izgledima za dugoročni S&P rejting BiH od 2012. godine. Kako su naveli analitičari ove agencije, ekonomija se pokazala otpornijom na političke tenzije nego se pretpostavljalo, a postoji potencijal za poboljšanje kreditnog rejtinga u budućnosti. Potvrda kreditnog rejtinga i njegovi pozitivni izgledi, odražava očekivanja analitičara da će se ekonomska perspektiva BiH poboljšati u odnosu na dosadašnje bazne projekcije ako se u 2019. formira vlast i nastavi reformski zamah. U ovom slučaju, očekuje se da će vlasti regulisati status programa s Međunarodnim monetarnim fondom (MMF), što bi ubrzalo reforme i omogućilo pristup izvorima finansiranja za važne infrastrukturne projekte. Formiranje stabilnih vlada, što bi za posljedicu imalo nastavak započetih strukturnih reformi, je ključni faktor za nastavak pozitivnog trenda u pogledu dugoročnog rejtinga u narednih godinu dana. Poboljšanjem kreditnog rejtinga na nivo iznad trenutnog, BiH bi još uvijek bila u zoni visokog špekulativnog rizika, ali na korak do neinvestabilnog, špekulativnog nivoa. Od zemalja u okruženju, Albanija i Crna Gora se nalaze jedan nivo iznad trenutnog BiH dugoročnog S&P rejtinga, dok su Sjeverna Makedonija i Srbija u grupi zemalja neinvestabilnog, špekulativnog nivoa.

Kako se navodi u izvještaju agencije za rejting, kreditni rejting zemlje je ograničen kompleksnim institucionalnim okvirom u BiH. Ukoliko vlade ne budu formirane, a reformski proces ponovo ne ojača, izgledi bi se ponovo mogli smanjiti s pozitivnih na stabilne.

B / pozitivni izgledi

8.3.2019.
Potvrđen rejting

B3 / stabilni izgledi

16.2.2018.
Potvrđen rejting

Moody's

PROJEKTI

Održana prezentacija Programa za jačanje kapaciteta centralnih banaka na Zapadnom Balkanu

U zgradi Centralne banke Bosne i Hercegovine (CBBiH) u Sarajevu, 4. 4. 2019. godine održana je prezentacija regionalnog EU Programa tehničke pomoći pod nazivom „Program za jačanje kapaciteta centralnih banaka na Zapadnom Balkanu sa pogledom na integracije u Evropski sistem centralnih banaka (ESCB)“. Sporazum za Program tehničke pomoći, koji se finansira iz EU IPA instrumenta, potpisan je 26. 3. 2019. godine na prvom sastanku Upravnog odbora Programa u Beču, čime je označen početak implementacije. Ovom sastanku, u ime CBBiH kao član Upravnog odbora Programa, prisustvovala je rukovodilac Odjeljenja za evropske integracije Renata Barić. Područja centralnog bankarstva u okviru Programa su: statistika, interna revizija, računovodstvo, platni sistemi, finansijska stabilnost, banaksrka supervizija, monetarna politika, EU integracije/upravljanje i usklađenost, zaštita potrošača i finansijska inkluzija. Program provodi Njemačka savezna banka u partnerstvu sa Nacionalnom bankom Belgije, Nacionalnom bankom Bugarske, Češkom narodnom bankom, Bankom Grčke, Bankom Španije, Bankom Francuske, Hrvatskom narodnom bankom, Bankom Italije, Bankom Litvanije, Mađarskom narodnom bankom, Bankom Holandije, Narodnom bankom Austrije, Narodnom bankom Poljske, Bankom Portugala, Nacionalnom bankom Rumunije, Bankom Slovenije i Narodnom bankom Slovačke. Evropska centralna banka će dati doprinos u implementaciji projekta.

STATISTIKA

Usklađivanje s novim međunarodnim standardima

Centralna banka Bosne i Hercegovine (CBBiH) je napravila metodološke izmjene vezano za statistiku monetarnog i finansijskog sektora, a u vezi s klasifikacijom finansijskih instrumenata s deviznom klauzulom. Na ovaj način je obavljeno važno usklađivanje s međunarodnim standardima, te tako poboljšana kvaliteta i međunarodna uporedivost podataka CBBiH. Novi Priručnik i Vodič za kompilaciju monetarne i finansijske statistike Međunarodnog monetarnog fonda (MMF) iz 2016. godine, kao i Evropski statistički standardi (ESA 2010), propisuju da se instrumenti s valutnom klauzulom trebaju klasifikovati kao instrumenti u stranoj valuti. U skladu s tim je, počevši od januarskih podataka 2019., napravljena reklasifikacija valutne strukture finansijskih instrumenata (kredita, vrijednosnih papira, depozita) originalno iskazanih u KM, a koji imaju valutnu klauzulu, s pozicija domaće valute u pozicije strane valute. Ukupni iznosi kredita i depozita se nisu promijenili, ali je došlo do izmjene u valutnoj strukturi, pa su depoziti u stranoj valuti uvećani za oko 1,9 milijardi KM, uz istovremeno smanjenje u kategoriji depozita u domaćoj valuti. Na strani kredita su efekti ovih izmjena još naglašeniji, jer su krediti s valutnom klauzulom u iznosu od preko 10,5 milijardi KM od januara klasifikovani kao krediti u stranoj valuti. MMF je organizovao Misiju tehničke pomoći za monetarnu i finansijsku statistiku za BiH u periodu od 8. 10. do 19. 10. 2018. godine, kada su analizirane i pripremljene ove metodološke izmjene, a komercijalne banke su u kratkom roku uspjele da naprave izmjene u izvještavanju prema CBBiH.

PODACI

Platni bilans BiH za 2018. godinu

Centralna banka Bosne i Hercegovine (CBBiH) je objavila podatke o platnom bilansu za 2018. godinu, prema kojima deficit tekućeg računa iznosi 1,37 milijardi KM ili za 104,4 miliona KM manje u odnosu na 2017. godinu. U relativnom iskazu, u 2018. godini deficit tekućeg računa iznosi 4,2% BDP-a, dok je 4,7 % BDP-a iznosio u 2017. godini. Glavni uzročnik deficita tekućeg računa i u 2018. godini je značajan debalans u vanjskotrgovinskoj razmjeni robe. Deficit trgovine robom u 2018. godini iznosi 7,53 milijarde KM ili za 144,3 miliona KM više nego u 2017. godini, iako je u 2018. godini ostvaren rekordan izvoz robe. Izvoz robe je za 8,0 % veći nego u 2017. godini, ali istovremeno je praćen i porastom uvoza robe za 5,3 % u odnosu na prethodnu godinu. Na bilansu usluga ostvaren je suficit od 2,46 milijardi KM, što je za 201 milion KM više u odnosu na godinu ranije. Prihodi od usluga su najvećim dijelom rezultat povećanja prihoda od turizma, telekomunikacijskih i informatičkih usluga te izvršenih građevinskih radova u inostranstvu, što je pozitivno uticalo na deficit tekućeg računa. U 2018. godini zabilježen je deficit primarnog dohotka u iznosu od 168,9 miliona KM, što je za 30,3 miliona KM više u odnosu na deficit iskazan u 2017. godini. Veoma značajnu stavku tekućeg računa čini sekundarni dohodak. Saldo sekundarnog dohotka u 2018. godini iznosi 3,87 milijardi KM ili za 78 miliona više nego u 2017. godini. U okviru ove stavke prilivi novčanih sredstava iznose 4,26 milijardi KM, od čega se 2,7 milijardi KM odnosi na novčane doznake iz inostranstva. Na kapitalnom računu u 2018. godini ostvareni su prihodi po osnovu donacija i pomoći u iznosu od 310,2 miliona KM, što je za 8,3 miliona KM više u odnosu na 2017. godinu. Bilans finansijskog računa u 2018. godini iznosi 857,8 miliona KM, što je za 14,1 % manje u odnosu na 2017. godinu, za koliko su smanjene i obaveze BiH prema nerezidentima. U okviru finansijskog računa, pasiva direktnih investicija (strana ulaganja u BiH) u 2018. godini iznosi 799,8 miliona KM, što je u odnosu na 2017. godinu na istom nivou.

Kartično poslovanje u 2018. godini

Prema podacima Centralne banke Bosne i Hercegovine (CBBiH), na kraju 2018. godine usluge kartičnog poslovanja pružale su 24 komercijalne banke u BiH. Riječ je o globalnim brendovima: MasterCard, Visa, American Express i Diners, dok samo tri banke nude jedinu domaću karticu – Bamcard. Prošle godine, ukupan broj aktivnih kartica bio je 2.153.346, za razliku od 2017. godine kada je bilo 2.005.213 kartica kod građana BiH. To je povećanje od 148.133 kartice u odnosu na 2017. godinu, a najzastupljenije su debitne kartice. Vrijednost transakcija koje su protekle godine realizovane karticama u zemlji i inostranstvu, iznosila je 10.286.958.664 KM. Od ukupne vrijednosti transakcija realizovanih upotrebom kartica u zemlji i inostranstvu, u 2018. godini, putem

ATM aparata podignuto je, što u zemlji što u inostranstvu, gotovine u iznosu od 7.164.868.325 ili 70% vrijednosti, a na POS aparatima je realizovano 3.122.090.339 KM ili 30% vrijednosti. U protekloj godini postotak realizovane gotovine na ATM i POS uređajima je iznosio 80%, a vrijednost roba i usluga je iznosila samo 20% od ukupnog prometa putem kartica. Ukupan broj transakcija u 2018. godini bio je 86.134.742, a prosječna vrijednost jedne transakcije bila je 119 KM i manja je u odnosu na 2017. godinu za 2 KM. Prosječan godišnji promet po jednoj kartici prošle godine iznosio je 4.777 KM, što predstavlja povećanje u odnosu na 2017. u visini od 34 KM. U protekloj godini, na ATM i POS uređajima banaka u inostranstvu, građani BiH su, preko kartica izdatih u našoj zemlji, realizovali iznos od 622.749.852 KM. Od tog iznosa, na ATM i POS uređajima je podignuto gotovog novca 148.722.157 KM, a robe i usluga na POS uređajima je realizovano u visini od 474.027.695 KM. Inostrani građani su karticama svojih banaka iz inostranstva, na ATM i POS uređajima banaka u BiH, u 2018. godini realizovali 2.040.647.065 KM, od čega je preko ATM i POS uređaja dignuto gotovine u iznosu od 1.390.398.792 KM, dok je robe i usluga preko POS uređaja realizovano u visini od 650.248.273 KM. Banke intenzivno rade na uvođenju u ponudu sve većeg broja ATM i POS uređaja. U protekloj godini bilo je ukupno 1.582 instaliranih ATM uređaja i 28.239 POS uređaja, od toga 27.481 u trgovinama i 758 na šalterima banaka. U BiH 22 banke nude elektronsko bankarstvo (mobilno ili internet bankarstvo). Podaci pokazuju izražen trend povećanja broja fizičkih lica, te smanjenje broja pravnih subjekata koje koriste ove usluge. Ovom vrstom usluge u 2018. godini obuhvaćen je ukupno 667.551 subjekat. Od ukupnog broja korisnika elektronskog bankarstva, 58.670 je bilo pravnih subjekata, a 608.881 fizičkih lica.

U 2018. smanjen broj krivotvorenog novca

U Centralnoj banci Bosne i Hercegovine (CBBiH), u 2018. godini registrovan je ukupno 2.381 komad krivotvorenih novčanica i kovanog novca svih valuta i apoena, što je za 28,13% manje u odnosu na prethodnu godinu. Riječ je o novčanicama i kovanom novcu koji je dostavljen u CBBiH na analizu i vještačenje. Kada su u pitanju novčanice konvertibilne marke (KM), prošle godine registrovano je 535 komada krivotvorina KM, što je za 22,58% manje u odnosu na 2017. godinu. Najviše krivotvorina je bilo u apoenu od 100 KM (214 komada ili 40%), zatim od 20 KM (149 komada ili 27,85%) te u apoenu od 50 KM (138 komada ili 25,79%). Što se tiče kovanog novca KM, registrovano je ukupno 1.538 komada krivotvorina, što je za 33,22% manje u odnosu na 2017. godinu. Značajno je smanjenje krivotvorenog kovanog novca od 1 KM, za 33,01%. I dalje je navedeni apoen najčešće krivotvoreni apoen kovanog novca, a u prošloj godini takvih je bilo 1.443 komada ili 93,82% od ukupnog broja krivotvorenog kovanog novca. Nakon toga slijede apoeni od 5 KM (84 komada ili 5,46%) i apoeni od 2 KM (11 komada ili 0,72%). Za 16,99% smanjen je i broj krivotvorenih novčanica eura (EUR), kojih je registrovano ukupno 215 komada.

Najviše je registrovano krivotvorenih apoena od 50 EUR (99 komada ili 46,05%), zatim od 100 EUR (46 komada ili 21,4%) te apoena od 20 EUR (30 komada ili 13,95%). U prošloj godini registrovane su i 93 krivotvorene novčanice drugih valuta. Za razliku od prethodnih godina, kada su najzastupljenije bile krivotvorine američkog dolara (USD), u 2018. godini registrovano je više krivotvorina švajcarskog franka (CHF) i britanske funte (GBP). Tako je registrovano ukupno 40 komada krivotvorina CHF (jedan komad od 100 CHF i 39 komada od 1.000 CHF), 25 komada GBP (24 komada od 20 GBP i jedan od 50 GBP), 21 komad američkog dolara (jedan komad od 20 USD, četiri komada od 50 USD i 16 komada od 100 USD) te sedam komada krivotvorina od 200 turskih lira (TRY).

ZASJEDANJA

Delegacija BiH na proljetnom zasjedanju MMF i SB

Delegacija Bosne i Hercegovine, koju predvodi guverner Centralne banke Bosne i Hercegovine (CBBiH) dr. Senad Softić, prisustvovala je proljetnom zasjedanju Međunarodnog monetarnog fonda (MMF) i Svjetske banke (SB) u Washingtonu od 12. 4. do 14. 4. 2019. godine. Delegacija je tokom boravka održala niz sastanaka sa visokim zvaničnicima MMF-a i SB, među kojima vrijedi istaći sastanke sa Taom Zhangom, zamjenikom upravne direktorice MMF-a, Poulom Thomsenom, direktorom Odjeljenja za Evropu u MMF-u, Cyrilom Mullerom, potpredsjednikom SB za Evropu i region centralne Azije, Anthonyem De Lannoyem, izvršnim direktorom u MMF-u i njegovim zamjenikom Richardom Doornboschem, sa Koenom Davidseom, izvršnim direktorom u SB te Martinom Petrijem, šefom Misije MMF-a u Bosni i Hercegovini. Sa visokim zvaničnicima MMF-a se, između ostalog, razgovaralo o saradnji i Programu BiH sa MMF-om koji je trenutno u zastoju. MMF je izrazio spremnost za nastavak pregovora, čim se steknu svi potrebni uslovi. Na sastanku holandsko-belgijske konstitucije, kojoj je prisustvovao guverner CBBiH, razgovarano je o globalnom ekonomskom kontekstu, mogućnostima i politikama. Takođe, prezentovana su i globalna ekonomska predviđanja za 2019. godinu. Guverner je održao i nekoliko bilateralnih sastanaka vezanih za saradnju CBBiH i MMF-a kroz program tehničke pomoći.

Održan Klub guvernera regiona Centralne Azije, Crnog mora i Balkana

Guverner Centralne banke Bosne i Hercegovine (CBBiH) dr. Senad Softić učestvovao je u radu 41. sastanka Kluba guvernera regiona Centraln Azije, Crnog mora i Balkana, koji je održan u Istanbulu 24. i 25. 3. 2019. godine. Guverner Softić je bio govornik u prvom panelu, koji je posvećen temi globalnih ekonomskih i finansijskih izgleda, gdje se fokusirao na region Balkana i njegove perspektive. Uz ključnu poruku da region treba paziti na globalne tokove, ali da fokus mora biti EU i kretanja u eurozoni, guverner se posebno osvrnuo na teme eurizacije, provođenja reformi i izgradnje otpornijih finansijskih sistema. Pojašnjavajući pitanje fokusiranja na EU, guverner Softić je istakao da je EU glavni trgovački partner većini zemalja u regionu te da će cijeli region osjetiti ukoliko dođe do usporavanja ključnih privreda u Evropi. Nadalje, cijeli region je jako vezan za euro, bilo kroz uvođenje eura kao zakonskog sredstva plaćanja bilo kroz monetarnu politiku (valutni odbor i sl). Uz to, bankarski sektor u većini zemalja regiona je u vlasništvu međunarodnih bankarskih grupacija čije su centrale u zemljama EU. „Četvrti razlog je taj što su sve zemlje regiona ili članice EU, ili zemlje kandidati, ili, poput BiH, zemlje potencijalni kandidati. Tako se u cijelom regionu već primjenjuju pravila EU ili se radi na njihovom uvođenju“, naglasio je dr. Softić. Guverner je, takođe, istakao da je teško predvidjeti ekonomske krize, te da svaka država, sama za sebe, ne može puno uticati na vanjsko okruženje, ali da se ipak puno toga može uraditi na unutrašnjem planu. „Svako od nas može u svojoj zemlji uraditi sve što je u njegovoj moći da bismo vlastite ekonomije i finansijske sisteme učinili otpornijim na potencijalne šokove“, rekao je guverner, dodavši da je ključ za uspjeh kontinuiran rad na provođenju reformi i jačanju sistema u vremenu kad je situacija stabilna. Kao primjer, guverner je naveo da je potrebno razmatrati ne samo sistemsku stabilnost u našim državama, nego i u susjednim. Pored toga, neophodno je da se centralne banke kontinuirano pripremaju za krizu, te razrađuju moguće scenarije i načine postupanja.

„Iako ne možemo predvidjeti krizu, možemo raditi na podizanju otpornosti na nju“, rekao je dr. Softić, uz napomenu da je potrebno obratiti posebnu pažnju na finansijske novitete (FINTECH) i njihove rizike kojima još nije posvećena pažnja. Pored sesije na kojoj je izlagao guverner Softić, 41. sastanak Kluba guvernera je razmatrao pitanja rukovođenja centralnim bankama, te komuniciranja centralnih banaka s ciljem efikasnijeg provođenja monetarne politike. Klub guvernera regiona Centralne Azije, Crnog mora i Balkana okuplja guvernera i druge visoke zvaničnike iz svijeta monetarne politike i finansija da bi razmijenili mišljenja o aktuelnim temama i daljem unapređenju međusobne saradnje.

TEMA

Posjete CBBiH i obilježavanje Svjetske sedmice novca

Centralna banka Bosne i Hercegovine (CBBiH), u saradnji s Evropskim fondom za jugoistočnu Evropu – Development Facility (EFSE – DF) provodi različite edukativne aktivnosti u cilju promovisanja finansijske pismenosti i postizanja većeg stepena finansijske uključenosti mladih i djece. Tako je tokom marta Centralna banka Bosne i Hercegovine ugostila nekoliko grupa srednjoškolaca i studenata kojima su, zavisno od profila obrazovanja, održane odgovarajuće prezentacije. Studente Pravnog fakulteta Univerziteta u Sarajevu pozdravila je viceguvernerka CBBiH mr. Ernadina Bajrović, a o CBBiH i pravnim aspektima njenog poslovanja, govorili su šef Kabineta guvernera mr. Almir Salihović i Edina Bejtula iz Odjeljenja za pravne poslove. Grupa od 45 učenika i profesora Srednje škole Vogošća te grupa od 20 učenika i profesora JU Mješovite srednje škole Bosanski Petrovac takođe su posjetili CBBiH i iz prezentacija šefa Kabineta guvernera mr. Almira Salihovića, prof. dr. Envera Backovića iz Ureda vodećeg ekonomiste i mr. Vedrana Milisava, rukovodioca Službe za statistiku platnog bilansa Odjeljenja za statistiku i publikacije, saznali više o radu CBBiH i njenim aktivnostima, te o platnom bilansu BiH. Dana, 29. 3. 2019. godine obilježena je Svjetska sedmica novca, u okviru koje su održane edukacije za 41 srednjoškolca JU Srednja poslovno-komercijalna i trgovačka škola Sarajevo. Oficijelni slogan obilježavanja Svjetske sedmice

novca koja je obilježena od 25. do 31. 3. 2019. godine bio je „Uči.Štedi.Zaradi“ s ciljem da se djeca i mladi ohrabre da nauče ne samo kako oprezno upravljati novcem, već i kako kreirati pozitivne talase koje će širiti od sebe ka članovima svoje porodice i cijele zajednice. Slogan „Uči.Štedi.Zaradi“ pomaže u kreiranju raznovrsnih događaja i aktivnosti kako bi se pomoglo djeci i omladini da Uče mudro upravljati novcem; Štede za budućnost; Zarade za sebe i svoje porodice.

Tokom svih ovih posjeta, mladi su stekli dodatne vještine i znanja pravilnog načina korištenja finansijskih proizvoda, te izrazili zadovoljstvo što su imali priliku da čuju korisne informacije o samoj ulozi CBBiH, platnom bilansu BiH kao i o finansijskim proizvodima, što su potvrdili kroz anketni listić koji su popunili:

“Tokom posjete Centralnoj banci Bosne i Hercegovine čuli smo dosta korisnih informacija koje ćemo moći primijeniti u budućnosti.”

“Stekla sam dodatna znanja i vještine koja će mi itekako biti korisni u budućnosti. Saznala sam korisne informacije o ulozi Centralne banke Bosne i Hercegovine kao i o platnom bilansu Bosne i Hercegovine.”

“Puno toga smo danas naučili. Za nas učenike dosta novih i korisnih informacija koje nismo imali priliku čuti tokom našeg školovanja.”

KONFERENCIJE

FinConf ove godine u suradnji sa CBBiH

Međunarodna FinConf konferencija, četvrta po redu, održana je 25. i 26. 4. 2019. godine u Sarajevu, u suradnji sa Centralnom bankom Bosne i Hercegovine (CBBiH). Konferencija je okupila vodeće financijske aktore i stručnjake lokalne i regionalne razine, koji su sudionicima ponudili svoja iskustva i raspravljali. Na konferenciji je bilo riječi o trendovima, primjeni i trenutnim poslovnim prilikama u različitim sektorima, uključujući Blockchain, Open Banking, plaćanja, bankarsku regulativu, FinTech i mnoge druge. Konferencija je bila i prigoda za stjecanje znanja u oblasti financijskih usluga, usvajanja novih alata i vještina. Guverner CBBiH dr. Senad Softić je na kraju dodijelio zahvalnice govornicima i partnerima konferencije za doprinos razvoju financijskoga sektora.

INTERNI AKTI

Primjena Pravilnika o zaštiti ličnih podataka u CBBiH

Od 1. 3. 2019. godine počela je primjena Pravilnika o zaštiti ličnih podataka u Centralnoj banci Bosne i Hercegovine (CBBiH) kojeg je Upravno vijeće CBBiH usvojilo na prvoj sjednici ove godine. Istovremeno, guverner CBBiH je donio propis koji proizlazi iz predmetnog pravilnika – Odluka o zaštiti ličnih podataka u CBBiH od 26. 2. 2019. godine, koja se kao i Pravilnik, počinje primjenjivati od 1. 3. 2019. godine. Usvojenim pravilnikom uređuje se provođenje zaštite ličnih podataka u CBBiH u skladu sa Zakonom o zaštiti ličnih podataka, naročito pravila i procedure za primjenu osnovnih principa zakonite obrade ličnih podataka u CBBiH, postupak davanja ličnih podataka trećoj strani i prenos podataka u inostranstvo, pravila za ostvarivanje prava nosioca podataka, način i postupak vođenja evidencija propisanih Zakonom, te način donošenja Plana sigurnosti ličnih podataka u CBBiH. CBBiH vodi zbirke ličnih podataka iz oblasti ljudskih resursa, iz oblasti računovodstva i finansija, iz oblasti sistema sigurnosti i iz oblasti Odjeljenja za platne sisteme. Posebne kategorije ličnih podataka CBBiH mogu se obrađivati samo uz izričitu saglasnost nosioca podataka, a u skladu sa Zakonom. Saglasnost mora biti sačinjena u pisanoj formi, mora je potpisati nosilac podataka, mora sadržavati tačnu naznaku podataka na koje se saglasnost odnosi, te ime kontrolora, svrhu i vremenski period na koji se saglasnost za obradu podataka daje. Izuzetno od ovog, obrada posebne kategorije ličnih podataka dozvoljena je u slučajevima propisanim Zakonom.

И N F O И N F O
C B B I H Ц Б Б И Х

www.cbbh.ba

Centralna Banka Bosne i Hercegovine/
Central Bank of Bosnia and Herzegovina

@CBBiH

POSLOVANJE

CBBiH uspješno okončala finansijsku 2018. godinu

Centralna banka Bosne i Hercegovine (CBBiH) je u 2018. godini uspješno vodila monetarnu politiku i održavala monetarnu stabilnost BiH sukladno Zakonu o CBBiH, čime je doprinosila finansijskoj stabilnosti. Na poslovanje CBBiH proteklih godina konstantni pritisak vrše kamatni rashodi po osnovi negativnih kamatnih stopa na depozite kod inozemnih banaka u eurozoni i negativnih prinosa na državne obveznice zemalja iz našega investicijskog spektra. I pored navedenog, CBBiH i dalje uspijeva ostvariti pozitivan finansijski rezultat, iako primarni cilj u središnjemu bankarstvu nije ostvarenje profita nego održavanje monetarne stabilnosti. Pozitivno poslovanje u 2018. godini je rezultat racionalne

politike upravljanja, te je CBBiH u 2018. godini ostvarila neto dobit u iznosu od 8.430.875,92 KM. Cjelokupni iznos dobiti raspoređen je u opće pričuve kao pozicije kapitala CBBiH. Finansijska izvješća i Godišnje izvješće CBBiH su usvojeni na sjednici Upravnog vijeća 27. 3. 2019. godine i, sukladno Zakonu o CBBiH, upućeni prema Parlamentarnoj skupštini i Predsjedništvu BiH. O usvojenim finansijskim izvješćima CBBiH neovisni vanjski revizor je dao pozitivno mišljenje. CBBiH će, kao institucija čiji su temeljni ciljevi i zadatci postizanje i održavanje stabilnosti domaće valute po modelu valutnoga odbora, nastaviti politiku investiranja deviznih pričuva u kojoj su prioriteti monetarna stabilnost i sigurnost portfelja.

ODLUKE

Naknada na višak iznad obvezne pričuve izjednačena s depozitnom stopom ECB

Upravno vijeće Centralne banke Bosne i Hercegovine (CBBiH) je 27. 3. 2019., na svojoj 3. sjednici, usvojilo odluku o izmjeni stope naknade na višak iznad obvezne pričuve. Novom odlukom, stopa naknade na višak iznad obvezne pričuve je izjednačena s depozitnom stopom Europske središnje banke (ESB). Time je stopa naknade na višak iznad obvezne pričuve promijenjena s dosadašnjih -20 b.b. na -40 b.b. Stopa naknade na obveznu pričuvu je ostala nepromijenjena. Nova politika naknade na sredstva na računu rezervi kod CBBiH bit će primjenjivana od 1. 5. 2019. godine. CBBiH će nastaviti vođenje politike obvezne pričuve, u svim njenim segmentima, sukladno makroekonomskim trendovima, specifičnostima finansijskoga sustava BiH i najboljim svjetskim praksama.

KREDITNI REJTING BIH

Rejting isti, izgledi poboljšani

Međunarodna rejting agencija Standard and Poor's objavila je 8. 3. 2019. godine da kreditni rejting Bosni i Hercegovini ostaje „B“, ali su, u odnosu na prethodnu ocjenu rejtinga, izgledi promijenjeni sa stabilnog na pozitivni. Ovo je prvo poboljšanje u izgledima za dugoročni S&P rejting BiH od 2012. godine. Kako su naveli analitičari ove agencije, ekonomija se pokazala otpornijom na političke tenzije nego se pretpostavljalo, a postoji potencijal za poboljšanje kreditnoga rejtinga u budućnosti. Potvrda kreditnoga rejtinga i njegovi pozitivni izgledi, odražava očekivanja analitičara da će se ekonomska perspektiva BiH poboljšati u odnosu na dosadašnje bazne projekcije ako se u 2019. formira vlast i nastavi reformski zamah. U ovom slučaju, očekuje se kako će vlasti regulirati status programa s Međunarodnim monetarnim fondom (MMF), što bi ubrzalo reforme i omogućilo pristup izvorima financiranja za važne infrastrukturne projekte. Formiranje stabilnih vlada, što bi za posljedicu imalo nastavak započetih strukturnih reformi, je ključni čimbenik za nastavak pozitivnoga trenda u pogledu dugoročnoga rejtinga u narednih godinu dana. Poboljšanjem kreditnoga rejtinga na razinu iznad trenutne, BiH bi još uvijek bila u zoni visokog špekulativnog rizika, ali na korak do neinvestabilne, špekulativne razine. Od zemalja u okruženju, Albanija i Crna Gora se nalaze jednu razinu iznad trenutnoga BiH dugoročnog S&P rejtinga, dok su Sjeverna Makedonija i Srbija u grupi zemalja neinvestabilne, špekulativne razine.

Kako se navodi u izvješću agencije za rejting, kreditni rejting zemlje je ograničen kompleksnim institucionalnim okvirom u BiH. Ukoliko vlade ne budu formirane, a reformski proces ponovno ne ojača, izgledi bi se ponovo mogli smanjiti s pozitivnih na stabilne.

B / pozitivni izgledi

8.3.2019.
Potvrđen rejting

B3 / stabilni izgledi

16.2.2018.
Potvrđen rejting

Moody's

PROJEKTI

Održana prezentacija Programa za jačanje kapaciteta središnjih banaka na Zapadnome Balkanu

U zgradi Centralne banke Bosne i Hercegovine (CBBiH) u Sarajevu, 4. 4. 2019. godine održana je prezentacija regionalnoga EU Programa tehničke pomoći pod nazivom „Program za jačanje kapaciteta središnjih banaka na Zapadnome Balkanu sa pogledom na integracije u Europski sustav središnjih banaka (ESCB)“. Sporazum za Program tehničke pomoći, koji se financira iz EU IPA instrumenta, potpisan je 26. 3. 2019. godine na prvome sastanku Upravnoga vijeća Programa u Beču, čime je označen početak provedbe. Ovome sastanku, u ime CBBiH kao član Upravnoga vijeća Programa, nazočila je rukovoditelj Odjela za europske integracije Renata Barić. Područja središnjega bankarstva u okviru Programa su: statistika, interna revizija, računovodstvo, platni sustavi, financijska stabilnost, banakrska supervizija, monetarna politika, EU integracije/upravljanje i usklađenost, zaštita potrošača i financijska inkluzija. Program provodi Njemačka savezna banka u partnerstvu sa Nacionalnom bankom Belgije, Nacionalnom bankom Bugarske, Češkom narodnom bankom, Bankom Grčke, Bankom Španjolske, Bankom Francuske, Hrvatskom narodnom bankom, Bankom Italije, Bankom Litve, Mađarskom narodnom bankom, Bankom Nizozemske, Narodnom bankom Austrije, Narodnom bankom Poljske, Bankom Portugala, Nacionalnom bankom Rumunjske, Bankom Slovenije i Narodnom bankom Slovačke. Europska središnja banka će dati doprinos u provedbi projekta.

STATISTIKA

Usklađivanje s novim međunarodnim standardima

Centralna banka Bosne i Hercegovine (CBBiH) je napravila metodološke izmjene vezano za statistiku monetarnoga i financijskoga sektora, a u vezi s klasifikacijom financijskih instrumenata s deviznom klauzulom. Na ovaj način je obavljeno važno usklađivanje s međunarodnim standardima, te tako poboljšana kvaliteta i međunarodna usporedivost podataka CBBiH. Novi Priručnik i Vodič za kompiliranje monetarne i financijske statistike Međunarodnoga monetarnog fonda (MMF) iz 2016. godine, kao i Europski statistički standardi (ESA 2010), propisuju da se instrumenti s valutnom klauzulom trebaju klasificirati kao instrumenti u stranoj valuti. U skladu s tim je, počevši od siječanjskih podataka 2019., napravljeno reklasificiranje valutne strukture financijskih instrumenata (kredita, vrijednosnih papira, depozita) originalno iskazanih u KM, a koji imaju valutnu klauzulu, s pozicija domaće valute u pozicije strane valute. Ukupni iznosi kredita i depozita se nisu promijenili, ali je došlo do izmjene u valutnoj strukturi, pa su depoziti u stranoj valuti uvećani za oko 1,9 milijardi KM, uz istodobno smanjenje u kategoriji depozita u domaćoj valuti. Na strani kredita su učinci ovih izmjena još naglašeniji, jer su krediti s valutnom klauzulom u iznosu od preko 10,5 milijardi KM od siječnja klasificirani kao krediti u stranoj valuti. MMF je organizirao Misiju tehničke pomoći za monetarnu i financijsku statistiku za BiH u razdoblju od 8. 10. do 19. 10. 2018. godine, kada su analizirane i pripremljene ove metodološke izmjene, a poslovne banke su u kratkome roku uspjele napraviti izmjene u izvješćivanju prema CBBiH.

PODATCI

Platna bilanca BiH za 2018. godinu

Centralna banka Bosne i Hercegovine (CBBiH) je objavila podatke o platnoj bilanci za 2018. godinu, prema kojima deficit tekućega računa iznosi 1,37 milijardi KM ili za 104,4 milijuna KM manje u odnosu na 2017. godinu. U relativnome iskazu, u 2018. godini deficit tekućega računa iznosi 4,2% BDP-a, dok je 4,7 % BDP-a iznosio u 2017. godini. Glavni uzročnik deficita tekućega računa i u 2018. godini je značajan disbalans u vanjskotrgovinskoj razmjeni robe. Deficit trgovine robom u 2018. godini iznosi 7,53 milijarde KM ili za 144,3 milijuna KM više nego u 2017. godini, iako je u 2018. godini ostvaren rekordan izvoz robe. Izvoz robe je za 8,0 % veći nego u 2017. godini, ali istodobno je praćen i porastom uvoza robe za 5,3 % u odnosu na prethodnu godinu. Na bilanci usluga ostvaren je suficit od 2,46 milijardi KM, što je za 201 milijun KM više u odnosu na godinu ranije. Prihodi od usluga su najvećim dijelom rezultat povećanja prihoda od turizma, telekomunikacijskih i informatičkih usluga te izvršenih građevinskih radova u inozemstvu, što je pozitivno utjecalo na deficit tekućega računa. U 2018. godini zabilježen je deficit primarnoga dohotka u iznosu od 168,9 milijuna KM, što je za 30,3 milijuna KM više u odnosu na deficit iskazan u 2017. godini. Veoma značajnu stavku tekućega računa čini sekundarni dohodak. Saldo sekundarnoga dohotka u 2018. godini iznosi 3,87 milijardi KM ili za 78 milijuna više nego u 2017. godini. U okviru ove stavke priljevi novčanih sredstava iznose 4,26 milijardi KM, od čega se 2,7 milijardi KM odnosi na novčane doznake iz inozemstva. Na kapitalnome računu u 2018. godini ostvareni su prihodi po osnovi donacija i pomoći u iznosu od 310,2 milijuna KM, što je za 8,3 milijuna KM više u odnosu na 2017. godinu. Bilanca financijskog računa u 2018. godini iznosi 857,8 milijuna KM, što je za 14,1 % manje u odnosu na 2017. godinu, za koliko su smanjene i obveze BiH prema nerezidentima. U okviru financijskoga računa, pasiva izravnih investicija (strana ulaganja u BiH) u 2018. godini iznosi 799,8 milijuna KM, što je u odnosu na 2017. godinu na istoj razini.

Kartično poslovanje u 2018. godini

Prema podacima Centralne banke Bosne i Hercegovine (CBBiH), na kraju 2018. godine usluge kartičnoga poslovanja pružale su 24 poslovne banke u BiH. Riječ je o globalnim brendovima: MasterCard, Visa, American Express i Diners, dok samo tri banke nude jedinu domaću karticu – Bamcard. Prošle godine, ukupan broj aktivnih kartica bio je 2.153.346, za razliku od 2017. godine kada je kod građana BiH bilo 2.005.213 kartica. To je povećanje od 148.133 kartice u odnosu na 2017. godinu, a najzastupljenije su debitne kartice. Vrijednost transakcija koje su protekle godine realizirane karticama u zemlji i inozemstvu, iznosila je 10.286.958.664 KM. Od ukupne vrijednosti transakcija realiziranih uporabom kartica

u zemlji i inozemstvu, u 2018. godini, putem ATM aparata podignuto je, što u zemlji što u inozemstvu, gotovine u iznosu od 7.164.868.325 ili 70% vrijednosti, a na POS aparatima je realizirano 3.122.090.339 KM ili 30% vrijednosti. U protekloj godini, postotak realizirane gotovine na ATM i POS uređajima je iznosio 80%, a vrijednost roba i usluga je iznosila samo 20% od ukupnoga prometa putem kartica. Ukupan broj transakcija u 2018. godini bio je 86.134.742, a prosječna vrijednost jedne transakcije bila je 119 KM i manja je u odnosu na 2017. godinu za 2 KM. Prosječan godišnji promet po jednoj kartici prošle godine iznosio je 4.777 KM, što predstavlja povećanje u odnosu na 2017. u visini od 34 KM. U protekloj godini, na ATM i POS uređajima banaka u inozemstvu, građani BiH su, preko kartica izdanih u našoj zemlji, realizirali iznos od 622.749.852 KM. Od toga iznosa, na ATM i POS uređajima je podignuto gotovog novca 148.722.157 KM, a robe i usluga na POS uređajima je realizirano u visini od 474.027.695 KM. Inozemni građani su karticama svojih banaka iz inozemstva, na ATM i POS uređajima banaka u BiH, u 2018. godini realizirali 2.040.647.065 KM, od čega je preko ATM i POS uređaja podignuto gotovine u iznosu od 1.390.398.792 KM, dok je robe i usluga preko POS uređaja realizirano u visini od 650.248.273 KM. Banke intenzivno rade na uvođenju u ponudu sve većega broja ATM i POS uređaja. U protekloj godini bilo je ukupno 1.582 instaliranih ATM uređaja i 28.239 POS uređaja, od toga 27.481 u trgovinama i 758 na šalterima banaka. U BiH 22 banke nude elektronsko bankarstvo (mobilno ili internet bankarstvo). Podatci pokazuju izražen trend povećanja broja fizičkih osoba, te smanjenje broja pravnih subjekata koje koriste ove usluge. Ovom vrstom usluge u 2018. godini obuhvaćen je ukupno 667.551 subjekat. Od ukupnoga broja korisnika elektronskoga bankarstva, 58.670 je bilo pravnih subjekata, a 608.881 fizičkih osoba.

U 2018. smanjen broj krivotvorenog novca

U Centralnoj banci Bosne i Hercegovine (CBBiH), u 2018. godini registriran je ukupno 2.381 komad krivotvorenih novčanica i kovanoga novca svih valuta i apoena, što je za 28,13% manje u odnosu na prethodnu godinu. Riječ je o novčanicama i kovanome novcu koji je dostavljen u CBBiH na analizu i vještačenje. Kada su u pitanju novčanice konvertibilne marke (KM), prošle godine registrirano je 535 komada krivotvorina KM, što je za 22,58% manje u odnosu na 2017. godinu. Najviše krivotvorina je bilo u apoenu od 100 KM (214 komada ili 40%), zatim od 20 KM (149 komada ili 27,85%) te u apoenu od 50 KM (138 komada ili 25,79%). Što se tiče kovanoga novca KM, registrirano je ukupno 1.538 komada krivotvorina, što je za 33,22% manje u odnosu na 2017. godinu. Značajno je smanjenje krivotvorenoga kovanog novca od 1 KM, za 33,01%. I dalje je navedeni apoen najčešće krivotvoreni apoen kovanoga novca, a u prošloj godini takvih je bilo 1.443 komada ili 93,82% od ukupnoga broja krivotvorenoga kovanog novca. Nakon toga slijede apoen od 5 KM (84 komada ili 5,46%) i apoen od 2 KM (11 komada ili 0,72%). Za 16,99% smanjen je i broj krivotvorenih novčanica eura (EUR), kojih je registrirano ukupno 215 komada.

Najviše je registrirano krivotvorenih apoen od 50 EUR (99 komada ili 46,05%), zatim od 100 EUR (46 komada ili 21,4%) te apoen od 20 EUR (30 komada ili 13,95%). U prošloj godini registrirane su i 93 krivotvorene novčanice drugih valuta. Za razliku od prethodnih godina, kada su najzastupljenije bile krivotvorine američkoga dolara (USD), u 2018. godini registrirano je više krivotvorina švicarskoga franka (CHF) i britanske funte (GBP). Tako je registrirano ukupno 40 komada krivotvorina CHF (jedan komad od 100 CHF i 39 komada od 1.000 CHF), 25 komada GBP (24 komada od 20 GBP i jedan od 50 GBP), 21 komad američkoga dolara (jedan komad od 20 USD, četiri komada od 50 USD i 16 komada od 100 USD) te sedam komada krivotvorina od 200 turskih lira (TRY).

ZASJEDANJA

Izaslanstvo BiH na proljetnome zasjedanju MMF i SB

D izaslanstvo Bosne i Hercegovine, predvođeno guvernerom Centralne banke Bosne i Hercegovine (CBBiH) dr. Senadom Softićem, nazočilo je proljetnome zasjedanju Međunarodnoga monetarnog fonda (MMF) i Svjetske banke (SB) u Washingtonu od 12. 4. do 14. 4. 2019. godine. Izaslanstvo je tijekom boravka održalo niz sastanaka sa visokim zvaničnicima MMF-a i SB, među kojima vrijedi istaknuti sastanke sa Taom Zhangom, zamjenikom upravne direktorice MMF-a, Poulom Thomsenom, ravnateljem Odjela za Europu u MMF-u, Cyrilom Mullerom, potpredsjednikom SB za Europu i regiju središnje Azije, Anthonyem De Lannoyem, izvršnim direktorom u MMF-u i njegovim zamjenikom Richardom Doornboschem, sa Koenom Davidseom, izvršnim direktorom u SB te Martinom Petrijem, šefom Misije MMF-a u Bosni i Hercegovini. Sa visokim zvaničnicima MMF-a se, između ostalog, razgovaralo o suradnji i Programu BiH sa MMF-om koji je trenutno u zastoju. MMF je izrazio spremnost za nastavak pregovora, po stjecanju svih potrebnih uvjeti. Na sastanku nizozemsko-belgijske konstitucije, kojoj je nazočio guverner CBBiH, razgovarano je o globalnome ekonomskom kontekstu, mogućnostima i politikama. Također, prezentirana su i globalna ekonomska predviđanja za 2019. godinu.

Održan Klub guvernera regije Središnje Azije, Crnoga mora i Balkana

Guverner Centralne banke Bosne i Hercegovine (CBBiH) dr. Senad Softić sudjelovao je u radu 41. sastanka Kluba guvernera regije Središnje Azije, Crnoga mora i Balkana, koji je održan u Istanbulu 24. i 25. 3. 2019. godine. Guverner Softić je bio govornik u prvome panelu, koji je posvećen temi globalnih ekonomskih i finansijskih izgleda, gdje se usredotočio na regiju Balkana i njegove perspektive. Uz ključnu poruku da regija treba paziti na globalne tokove, ali kako fokus mora biti EU i kretanja u euro zoni, guverner se posebice osvrnuo na teme eurizacije, provođenja reformi i izgradnje otpornijih finansijskih sustava. Pojašnjavajući pitanje fokusiranja na EU, guverner Softić je istaknuo kako je EU glavni trgovački partner većini zemalja u regiji, te da će cijela regija osjetiti ukoliko dođe do usporavanja ključnih gospodarstava u Europi. Nadalje, cijela regija je jako vezana za euro, bilo kroz uvođenje eura kao zakonskoga sredstva plaćanja bilo kroz monetarnu politiku (valutni odbor i sl.). Uz to, bankarski sektor u većini zemalja regije je u vlasništvu međunarodnih bankarskih grupacija čije su središnjice u zemljama EU. „Četvrti razlog je taj što su sve zemlje regije ili članice EU, ili zemlje kandidati, ili, poput BiH, zemlje potencijalni kandidati. Tako se u cijeloj regiji već primjenjuju pravila EU ili se radi na njihovome uvođenju“, naglasio je dr. Softić. Guverner je, također, istaknuo kako je teško predvidjeti ekonomske krize, te da svaka država, sama za sebe, ne može puno utjecati na vanjsko okruženje, ali kako se ipak puno toga može uraditi na unutarnjem planu. „Svatko od nas može u svojoj zemlji uraditi sve što je u njegovoj moći kako bismo vlastite ekonomije i finansijske sustave učinili otpornijima na potencijalne šokove“, rekao je guverner, dodavši kako je ključ za uspjeh kontinuiran rad na provođenju reformi i jačanju sustava u vremenu kad je situacija stabilna. Kao primjer, guverner je naveo potrebu razmatranja ne samo sustavne stabilnosti u našim državama,

nego i u susjednim. Pored toga, za središnje banke je neophodna kontinuirana priprema za krizu, te razrada mogućih scenarija i načina postupanja. „Iako ne možemo predvidjeti krizu, možemo raditi na podizanju otpornosti na nju“, rekao je dr. Softić, uz napomenu kako je potrebno obratiti posebnu pozornost na financijske novitete (FINTECH) i njihove rizike kojima još nije posvećena pozornost. Pored sesije na kojoj je izlagao guverner Softić, 41. sastanak Kluba guvernera je razmatrao pitanja rukovođenja središnjim bankama, te komuniciranja središnjih banaka s ciljem učinkovitijega provođenja monetarne politike. Klub guvernera regije Središnje Azije, Crnoga mora i Balkana okuplja guvernere i druge visoke zvaničnike iz svijeta monetarne politike i financija kako bi razmijenili mišljenja o aktualnim temama i daljnjem unapređenju međusobne suradnje.

TEMA

Posjete CBBiH i obilježavanje Svjetskoga tjedna novca

Centralna banka Bosne i Hercegovine (CBBiH), u suradnji s Europskim fondom za jugoistočnu Europu – Development Facility (EFSE – DF) provodi različite edukativne aktivnosti u cilju promoviranja financijske pismenosti i postizanja većega stupnja financijske uključenosti mladih i djece. Tako je tijekom ožujka CBBiH ugostila nekoliko grupa srednjoškolaca i studenata kojima su, ovisno o profilu obrazovanja, održane odgovarajuće prezentacije. Studente Pravnoga fakulteta Sveučilišta u Sarajevu pozdravila je viceguvernerka CBBiH mr. Ernadina Bajrović, a o CBBiH i pravnim aspektima njezinoga poslovanja, govorili su šef Kabineta guvernera mr. Almir Salihović i Edina Bejtula iz Odjela za pravne poslove. Grupa od 45 učenika i profesora Srednje škole Vogošća te grupa od 20 učenika i profesora JU Mješovite srednje škole Bosanski Petrovac također su posjetili CBBiH i iz prezentacija šefa Kabineta guvernera mr. Almira Salihovića, prof. dr. Envera Backovića iz Ureda vodećega ekonomiste i mr. Vedrana Milisava, rukovoditelja Službe za statistiku platne bilance Odjela za statistiku i publikacije, saznali više o radu CBBiH i njezinim aktivnostima, te o platnoj bilanci BiH. Dana, 29. 3. 2019. godine obilježen je Svjetski tjedan novca, u okviru koga su održane edukacije za 41 srednjoškolca JU Srednja poslovno-komercijalna i trgovačka škola Sarajevo. Službeni slogan obilježavanja Svjetskoga tjedna novca koji je obilježen

od 25. do 31. 3. 2019. godine bio je „Uči.Štedi.Zaradi“ s ciljem ohrabriranja djece i mladih da nauče ne samo kako oprezno upravljati novcem, već i kako kreirati pozitivne talase koje će širiti od sebe ka članovima svoje obitelji i cijele zajednice. Slogan „Uči.Štedi.Zaradi“ pomaže u kreiranju raznovrsnih događaja i aktivnosti kako bi se pomoglo djeci i omladini da Uče mudro upravljati novcem; Štede za budućnost; Zarade za sebe i svoje obitelji.

Tijekom svih ovih posjeta, mladi su stekli dodatne vještine i znanja pravilnoga načina korištenja financijskih proizvoda, te izrazili zadovoljstvo što su imali priliku čuti korisne informacije o samoj ulozi CBBiH, platnoj bilanci BiH kao i o financijskim proizvodima, što su potvrdili kroz anketni listić koji su popunili:

“Tijekom posjete Centralnoj banci Bosne i Hercegovine čuli smo dosta korisnih informacija koje ćemo moći primijeniti u budućnosti.”

“Stekla sam dodatna znanja i vještine koja će mi itekako biti korisni u budućnosti. Sznala sam korisne informacije o ulozi Centralne banke Bosne i Hercegovine kao i o platnoj bilanci Bosne i Hercegovine.”

“Puno toga smo danas naučili. Za nas učenike dosta novih i korisnih informacija koje nismo imali prigodu čuti tijekom našega školovanja.”

KONFERENCIJE

FinConf ove godine u suradnji sa CBBiH

Međunarodna FinConf konferencija, četvrta po redu, održana je 25. i 26. 4. 2019. godine u Sarajevu, u suradnji sa Centralnom bankom Bosne i Hercegovine (CBBiH). Konferencija je okupila vodeće finansijske aktere i stručnjake lokalne i regionalne razine, koji su sudionicima ponudili svoja iskustva i raspravljali. Na konferenciji je bilo riječi o trendovima, primjeni i trenutnim poslovnim prilikama u različitim sektorima, uključujući Blockchain, Open Banking, plaćanja, bankarsku regulativu, FinTech i mnoge druge. Konferencija je bila i prigoda za stjecanje znanja u oblasti finansijskih usluga, usvajanja novih alata i vještina. Guverner CBBiH dr. Senad Softić je na kraju dodijelio zahvalnice govornicima i partnerima konferencije za doprinos razvoju finansijskoga sektora.

INTERNI AKTI

Primjena Pravilnika o zaštiti osobnih podataka u CBBiH

Od 1. 3. 2019. godine počela je primjena Pravilnika o zaštiti osobnih podataka u Centralnoj banci Bosne i Hercegovine (CBBiH) kojega je Upravno vijeće CBBiH usvojilo na prvoj sjednici ove godine. Istovremeno, guverner CBBiH je donio propis koji proizlazi iz predmetnoga pravilnika – Odluka o zaštiti osobnih podataka u CBBiH od 26. 2. 2019. godine, koja se kao i Pravilnik, počinje primjenjivati od 1. 3. 2019. godine. Usvojenim pravilnikom uređuje se provođenje zaštite osobnih podataka u CBBiH sukladno Zakonu o zaštiti osobnih podataka, naročito pravila i procedure za primjenu osnovnih principa zakonite obrade osobnih podataka u CBBiH, postupak davanja osobnih podataka trećoj strani i prijenos podataka u inozemstvo, pravila za ostvarivanje prava nositelja podataka, način i postupak vođenja evidencija propisanih Zakonom, te način donošenja Plana sigurnosti osobnih podataka u CBBiH. CBBiH vodi zbirke osobnih podataka iz oblasti ljudskih resursa, iz oblasti računovodstva i financija, iz oblasti sustava sigurnosti i iz oblasti Odjela za platne sustave. Posebne kategorije osobnih podataka CBBiH može obrađivati samo uz izričitu suglasnost nositelja podataka, a sukladno Zakonu. Suglasnost mora biti sačinjena u pisanoj formi, mora je potpisati nositelj podataka, mora sadržavati točnu naznaku podataka na koje se suglasnost odnosi, te ime kontrolora, svrhu i vremensko razdoblje na koje se suglasnost za obradu podataka daje. Izuzetno od ovoga, obrada posebne kategorije osobnih podataka dozvoljena je u slučajevima propisanim Zakonom.

И N F O И N F O
C B B I H Ц Б Б И Х

www.cbbh.ba

Centralna Banka Bosne i Hercegovine/
Central Bank of Bosnia and Herzegovina

@CBBiH

ПОСЛОВАЊЕ

ЦББиХ успјешно окончала финансијску 2018. годину

Централна банка Босне и Херцеговине (ЦББиХ) је у 2018. години успјешно водила монетарну политику и одржавала монетарну стабилност БиХ у складу са Законом о ЦББиХ, чиме је доприносила финансијској стабилности. На пословање ЦББиХ протеклих година константни притисак врше каматни расходи по основу негативних каматних стопа на депозите код иностраних банака у еврозони и негативних приноса на државне обавезнице земаља из нашег инвестиционог спектра. И поред наведеног, ЦББиХ и даље успијева остварити позитиван финансијски резултат, иако примарни циљ у централном банкарству није остварење профита него одржавање монетарне стабилности. Позитивно пословање у 2018. години је

резултат рационалне политике управљања, те је ЦББиХ у 2018. години остварила нето добит у износу од 8.430.875,92 КМ. Цјелокупни износ добити распоређен је у генералне резерве као позиције капитала ЦББиХ. Финансијски извјештаји и

Годишњи извјештај ЦББиХ су усвојени на сједници Управног одбора 27. 3. 2019. године и, у складу са Законом о ЦББиХ, упућени према Парламентарној скупштини и Предсједништву БиХ. О усвојеним финансијским извјештајима ЦББиХ независни екстерни ревизор је дао позитивно мишљење. ЦББиХ ће, као институција чији су основни циљеви и задаци да постигне и

одржи стабилност домаће валуте по моделу валутног одбора, наставити политику инвестирања девизних резерви у којој су приоритети монетарна стабилност и сигурност портфеља.

ОДЛУКЕ

Накнада на вишак изнад обавезне резерве изједначена с депозитном стопом ЕЦБ

Управни одбор Централне банке Босне и Херцеговине (ЦББиХ) је 27. 3. 2019., на својој 3. сједници, усвојио одлуку о измјени стопе накнаде на вишак изнад обавезне резерве. Новом одлуком, стопа накнаде на вишак изнад обавезне резерве је изједначена с депозитном стопом Европске централне банке (ЕЦБ). Тиме је стопа накнаде на вишак изнад обавезне резерве промијењена с досадашњих -20 б.п, на -40 б.п. Стопа накнаде на обавезну резерву је остала непромијењена. Нова политика накнаде на средства на рачуну резерви код ЦББиХ биће примјењивана од 1. 5. 2019. године. ЦББиХ ће наставити вођење политике обавезне резерве, у свим њеним сегментима, у складу с макроекономским трендовима, специфичностима финансијског система БиХ и најбољим свјетским праксама.

КРЕДИТНИ РЕЈТИНГ БИХ

Рејтинг исти, изгледи побољшани

Међународна рејтинг агенција Standard and Poor's објавила је 8. 3. 2019. године да кредитни рејтинг Босне и Херцеговине остаје „Б“, али су, у односу на претходну оцјену рејтинга, изгледи промијењени са стабилног на позитивни. Ово је прво побољшање у изгледима за дугорочни S&P рејтинг БиХ од 2012. године. Како су навели аналитичари ове агенције, економија се показала отпорнијом на политичке тензије него се претпостављало, а постоји потенцијал за побољшање кредитног рејтинга у будућности. Потврда кредитног рејтинга и његови позитивни изгледи, одражава очекивања аналитичара да ће се економска перспектива БиХ побољшати у односу на досадашње базне пројекције ако се у 2019. формира власт и настави реформски замах. У овом случају, очекује се да ће власти регулисати статус програма с Међународним монетарним фондом (ММФ), што би убрзало реформе и омогућило приступ изворима финансирања за важне инфраструктурне пројекте. Формирање стабилних влада, што би за посљедицу имало наставак започетих структурних реформи, је кључни фактор за наставак позитивног тренда у погледу дугорочног рејтинга у наредних годину дана. Побољшањем кредитног рејтинга на ниво изнад тренутног, БиХ би још увијек била у зони високог спекулативног ризика, али на корак до неинвестабилног, спекулативног нивоа. Од земаља у окружењу, Албанија и Црна Гора се налазе један ниво изнад тренутног БиХ дугорочног S&P рејтинга, док су Сјеверна Македонија и

Србија у групи земаља неинвестабилног, спекулативног нивоа. Како се наводи у извјештају агенције за рејтинг, кредитни рејтинг земље је ограничен комплексним институционалним оквиром у БиХ. Уколико владе не буду формиране, а реформски процес поново не ојача, изгледи би се поново могли смањити с позитивних на стабилне.

B / pozitivni izgledi

8.3.2019.
Potvrđen rejting

B3 / stabilni izgledi

16.2.2018.
Potvrđen rejting

Moody's

ПРОЈЕКТИ

Одржана презентација Програма за јачање капацитета централних банака на Западном Балкану

Узгради Централне банке Босне и Херцеговине (ЦББиХ) у Сарајеву, 4. 4. 2019. године одржана је презентација регионалног ЕУ Програма техничке помоћи под називом „Програм за јачање капацитета централних банака на Западном Балкану са погледом на интеграције у Европски систем централних банака (ЕСЦБ)“. Споразум за Програм техничке помоћи, који се финансира из ЕУ IPA инструмента, потписан је 26. 3. 2019. године на првом састанку Управног одбора Програма у Бечу, чиме је означен почетак имплементације. Овом састанку, у име ЦББиХ као члан Управног одбора Програма, присуствовала је руководилац Одјељења за европске интеграције Рената Барић. Подручја централног банкарства у оквиру Програма су: статистика, интерна ревизија, рачуноводство, платни системи, финансијска стабилност, банаксрка супервизија, монетарна политика, ЕУ интеграције/управљање и усклађеност, заштита потрошача и финансијска инклузија. Програм проводи Њемачка савезна банка у партнерству са Националном банком Белгије, Националном банком Бугарске, Чешком народном банком, Банком Грчке, Банком Шпаније, Банком Француске, Хрватском народном банком, Банком Италије, Банком Литваније, Мађарском народном банком, Банком Холандије, Народном банком Аустрије, Народном банком Пољске, Банком Португала, Националном банком Румуније, Банком Словеније и Народном банком Словачке. Европска централна банка ће дати допринос у имплементацији пројекта. *ће dati doprinos u implementaciji projekta.*

СТАТИСТИКА

Усклађивање с новим међународним стандардима

Централна банка Босне и Херцеговине (ЦББиХ) је направила методолошке измјене везано за статистику монетарног и финансијског сектора, а у вези с класификацијом финансијских инструмента с девизном клаузулом. На овај начин је обављено важно усклађивање с међународним стандардима, те тако побољшан квалитет и међународна упоредивост података ЦББиХ. Нови Приручник и Водич за компилацију монетарне и финансијске статистике Међународног монетарног фонда (ММФ) из 2016. године, као и Европски статистички стандарди (ЕСА 2010), прописују да се инструменти с валутном клаузулом требају класификовати као инструменти у страниој валути. У складу с тим је, почевши од јануарских података 2019., направљена рекласификација валутне структуре финансијских инструмента (кредита, хартија од вриједности, депозита) оригинално исказаних у КМ, а који имају валутну клаузулу, с позиција домаће валуте у позиције стране валуте. Укупни износи кредита и депозита се нису промијенили, али је дошло до измјене у валутној структури, па су депозити у страниој валути увећани за око 1,9 милијарди КМ, уз истовремено смањење у категорији депозита у домаћој валути. На страни кредита су ефекти ових измјена још наглашенији, јер су кредити с валутном клаузулом у износу од преко 10,5 милијарди КМ од јануара класификовани као кредити у страниој валути. ММФ је организовао Мисију техничке помоћи за монетарну и финансијску статистику за БиХ у периоду од 8. 10. до 19. 10. 2018. године, када су анализирани и припремљени ове методолошке измјене, а комерцијалне банке су у кратком року успјеле да направе измјене у извјештавању према ЦББиХ.

ПОДАЦИ

Платни биланс БиХ за 2018. годину

Централна банка Босне и Херцеговине (ЦББиХ) је објавила податке о платном билансу за 2018. годину, према којима дефицит текућег рачуна износи 1,37 милијарди КМ или за 104,4 милиона КМ мање у односу на 2017. годину. У релативном исказу, у 2018. години дефицит текућег рачуна износи 4,2% БДП-а, док је 4,7 % БДП-а износио у 2017. години. Главни узрочник дефицита текућег рачуна и у 2018. години је значајан дебаланс у спољнотрговинској размјени робе. Дефицит трговине робом у 2018. години износи 7,53 милијарде КМ или за 144,3 милиона КМ више него у 2017. години, иако је у 2018. години остварен рекордан извоз робе. Извоз робе је за 8,0 % већи него у 2017. години, али истовремено је праћен и порастом увоза робе за 5,3 % у односу на претходну годину. На билансу услуга остварен је суфицит од 2,46 милијарди КМ, што је за 201 милион КМ више у односу на годину раније. Приходи од услуга су највећим дијелом резултат повећања прихода од туризма, телекомуникационих и информатичких услуга те извршених грађевинских радова у иностранству, што је позитивно утицало на дефицит текућег рачуна. У 2018. години забиљежен је дефицит примарног дохотка у износу од 168,9 милиона КМ, што је за 30,3 милиона КМ више у односу на дефицит исказан у 2017. години. Веома значајну ставку текућег рачуна чини секундарни доходак. Салдо секундарног дохотка у 2018. години износи 3,87 милијарди КМ или за 78 милиона више него у 2017. години. У оквиру ове ставке приливи новчаних средстава износе 4,26 милијарди КМ, од чега се 2,7 милијарди КМ односи на новчане дознаке из иностранства. На капиталном рачуну у 2018. години остварени су приходи по основу донација и помоћи у износу од 310,2 милиона КМ, што је за 8,3 милиона КМ више у односу на 2017. годину. Биланс финансијског рачуна у 2018. години износи 857,8 милиона КМ, што је за 14,1 % мање у односу на 2017. годину, за колико су смањене и обавезе БиХ према нерезидентима. У оквиру финансијског рачуна, пасива директних инвестиција (страна улагања у БиХ) у 2018. години износи 799,8 милиона КМ, што је у односу на 2017. годину на истом нивоу.

Картично пословање у 2018. години

Према подацима Централне банке Босне и Херцеговине (ЦББиХ), на крају 2018. године услуге картичног пословања пружале су 24 комерцијалне банке у БиХ. Ријеч је о глобалним брендovima: MasterCard, Visa, American Express и Diners, док само три банке нуде једину домаћу картицу – Banccard. Прошле године, укупан број активних картица био је 2.153.346, за разлику од 2017. године када је било 2.005.213 картица код грађана БиХ. То је повећање од 148.133 картице у односу на 2017. годину, а најзаступљеније су дебитне картице. Вриједност трансакција које су протекле године реализоване картицама у земљи и иностранству, износила је 10.286.958.664 КМ. Од укупне вриједности трансакција

реализованих употребом картица у земљи и иностранству, у 2018. години, путем АТМ апарата подигнуто је, што у земљи што у иностранству, готовине у износу од 7.164.868.325 или 70% вриједности, а на POS апаратима је реализовано 3.122.090.339 КМ или 30% вриједности. У протеклој години постотак реализоване готовине на АТМ и POS уређајима је износио 80%, а вриједност роба и услуга је износила само 20% од укупног промета путем картица. Укупан број трансакција у 2018. години био је 86.134.742, а просјечна вриједност једне трансакције била је 119 КМ и мања је у односу на 2017. годину за 2 КМ. Просјечан годишњи промет по једној картици прошле године износио је 4.777 КМ, што представља повећање у односу на 2017. у висини од 34 КМ. У протеклој години, на АТМ и POS уређајима банака у иностранству, грађани БиХ су, преко картица издатих у нашој земљи, реализовали износ од 622.749.852 КМ. Од тог износа, на АТМ и POS уређајима је подигнуто готовог новца 148.722.157 КМ, а робе и услуга на POS уређајима је реализовано у висини од 474.027.695 КМ. Иностранци грађани су картицама својих банака из иностранства, на АТМ и POS уређајима банака у БиХ, у 2018. години реализовали 2.040.647.065 КМ, од чега је преко АТМ и POS уређаја дигнуто готовине у износу од 1.390.398.792 КМ, док је робе и услуга преко POS уређаја реализовано у висини од 650.248.273 КМ. Банке интензивно раде на увођењу у понуду све већег броја АТМ и POS уређаја. У протеклој години било је укупно 1.582 инсталираних АТМ уређаја и 28.239 POS уређаја, од тога 27.481 у трговинама и 758 на шалтерима банака. У БиХ 22 банке нуде електронско банкарство (мобилно или интернет банкарство). Подаци показују изражен тренд повећања броја физичких лица, те смањење броја правних субјеката које користе ове услуге. Овом врстом услуге у 2018. години обухваћен је укупно 667.551 субјекат. Од укупног броја корисника електронског банкарства, 58.670 је било правних субјеката, а 608.881 физичких лица.

У 2018. смањен број фалсификованог новца

У Централној банци Босне и Херцеговине (ЦББиХ), у 2018. години регистрован је укупно 2.381 комад фалсификованих новчаница и кованог новца свих валута и апоена, што је за 28,13% мање у односу на претходну годину. Ријеч је о новчаницама и кованом новцу који је достављен у ЦББиХ на анализу и вјештачење. Када су у питању новчанице конвертибилне марке (КМ), прошле године регистровано је 535 комада фалсификата КМ, што је за 22,58% мање у односу на 2017. годину. Највише фалсификата је било у апоену од 100 КМ (214 комада или 40%), затим од 20 КМ (149 комада или 27,85%) те у апоену од 50 КМ (138 комада или 25,79%). Што се тиче кованог новца КМ, регистровано је укупно 1.538 комада фалсификата, што је за 33,22% мање у односу на 2017. годину. Значајно је смањење фалсификованог кованог новца од 1 КМ, за 33,01%. И даље је наведени апоен најчешће фалсификовани апоен кованог новца, а у прошлој години таквих је било 1.443 комада или 93,82% од укупног броја фалсификованог кованог новца. Након тога слиједе апоен од 5 КМ (84 комада или 5,46%) и апоен од 2 КМ (11 комада или 0,72%). За 16,99% смањен је и број фалсификованих новчаница евра (EUR), којих је регистровано укупно 215

комада. Највише је регистровано фалсификованих апоена од 50 EUR (99 комада или 46,05%), затим од 100 EUR (46 комада или 21,4%) те апоена од 20 EUR (30 комада или 13,95%). У прошлој години регистроване су и 93 фалсификоване новчанице других валута. За разлику од претходних година, када су најзаступљенији били фалсификати америчког долара (USD), у 2018. години регистровано је више фалсификата швајцарског франка (CHF) и британске фунте (GBP). Тако је регистровано укупно 40 комада фалсификата CHF (један комад од 100 CHF и 39 комада од 1.000 CHF), 25 комада GBP (24 комада од 20 GBP и један од 50 GBP), 21 комад америчког долара (један комад од 20 USD, четири комада од 50 USD и 16 комада од 100 USD) те седам комада фалсификата од 200 турских лира (TRY).

ЗАСЈЕДАЊА

Делегација БиХ на прољетном засједању ММФ и СБ

Делегација Босне и Херцеговине, коју предводи гувернер Централне банке Босне и Херцеговине (ЦББиХ) др Сенад Софтић, присуствовала је прољетном засједању Међународног монетарног фонда (ММФ) и Свјетске банке (СБ) у Вашингтону од 12. 4. до 14. 4. 2019. године. Делегација је током боравка одржала низ састанака са високим званичницима ММФ-а и СБ, међу којима вриједи истаћи састанке са Таом Zhangom, замјеником управне директорике ММФ-а, Poulom Thomsenom, директором Одјељења за Европу у ММФ-у, Cyrilom Mullerom, потпредсједником СБ за Европу и регион централне Азије, Anthonyem De Lannoem, извршним директором у ММФ-у и његовим замјеником Richardom Doornboschem, са Koenom Davidseom, извршним директором у СБ те Martinom Petrijem, шефом Мисије ММФ-а у Босни и Херцеговини. Са високим званичницима ММФ-а се, између осталог, разговарало о сарадњи и Програму БиХ са ММФ-ом који је тренутно у застоју. ММФ је изразио спремност за наставак преговора, чим се стекну сви потребни услови. На састанку холандско-белгијске конституенце, којој је присуствовао гувернер ЦББиХ, разговарано је о глобалном економском контексту, могућностима и политикама. Такође, презентована су и глобална економска предвиђања за 2019. годину. Гувернер је одржао и неколико билатералних састанака везаних за сарадњу ЦББиХ и ММФ-а кроз програм техничке помоћи.

Одржан Клуб гувернера региона Централне Азије, Црног мора и Балкана

Гувернер Централне банке Босне и Херцеговине (ЦББиХ) др Сенад Софтић учествовао је у раду 41. састанка Клуба гувернера региона Централне Азије, Црног мора и Балкана, који је одржан у Истанбулу 24. и 25. 3. 2019. године. Гувернер Софтић је био говорник у првом панелу, који је посвећен теми глобалних економских и финансијских изгледа, гдје се фокусирао на регион Балкана и његове перспективе. Уз кључну поруку да регион треба пазити на глобалне токове, али да фокус мора бити ЕУ и кретања у еврозони, гувернер се посебно осврнуо на теме евризације, провођења реформи и изградње отпорнијих финансијских система. Појашњавајући питање фокусирања на ЕУ, гувернер Софтић је истакао да је ЕУ главни трговачки партнер већини земаља у региону те да ће цијели регион осјетити уколико дође до успоравања кључних привреда у Европи. Надаље, цијели регион је јако везан за евро, било кроз увођење евра као законског средства плаћања било кроз монетарну политику (валутни одбор и сл). Уз то, банкарски сектор у већини земаља региона је у власништву међународних банкарских групација чије су центре у земљама ЕУ. „Четврти разлог је тај што су све земље региона или чланице ЕУ, или земље кандидати, или, попут БиХ, земље потенцијални кандидати. Тако се у цијелом региону већ примјењују правила ЕУ или се ради на њиховом увођењу“, нагласио је др Софтић. Гувернер је, такође, истакао да је тешко предвидјети економске кризе, те да свака држава, сама за себе, не може пуно утицати на спољно окружење, али да се ипак пуно тога може урадити на унутрашњем плану. „Свако од нас може у својој земљи урадити све што је у његовој моћи да бисмо властите економије и финансијске системе учинили отпорнијим на потенцијалне шокове“, рекао је гувернер, додавши да је кључ за успјех континуиран рад на провођењу реформи и јачању система у времену кад је ситуација стабилна. Као примјер, гувернер је навео да је потребно разматрати не само системску стабилност у нашим државама, него и у сусједним. Поред тога,

неопходно је да се централне банке континуирано припремају за кризу, те разрађују могуће сценарије и начине поступања. „Иако не можемо предвидјети кризу, можемо радити на подизању отпорности на њу“, рекао је др Софтић, уз напомену да је потребно обратити посебну пажњу на финансијске новитете (FINTECH) и њихове ризике којима још није посвећена пажња. Поред сесије на којој је излагао гувернер Софтић, 41. састанак Клуба гувернера је разматрао питања руковођења централним банкама, те комуницирања централних банака с циљем ефикаснијег провођења монетарне политике. Клуб гувернера региона Централне Азије, Црног мора и Балкана окупља гувернере и друге високе званичнике из свијета монетарне политике и финансија да би размијенили мишљења о актуелним темама и даљем унапређењу међусобне сарадње.

ТЕМА

Посјете ЦББиХ и обиљежавање Свјетске недеље новца

Централна банка Босне и Херцеговине (ЦББиХ), у сарадњи с Европским фондом за југоисточну Европу – Development Facility (EFSE – DF) проводи различите едукативне активности у циљу промовисања финансијске писмености и постизања већег степена финансијске укључености младих и дјеце. Тако је током марта Централна банка Босне и Херцеговине угостила неколико група средњошколаца и студената којима су, зависно од профила образовања, одржане одговарајуће презентације. Студенте Правног факултета Универзитета у Сарајеву поздравила је вицегувернерка ЦББиХ мр Ернадина Бајровић, а о ЦББиХ и правним аспектима њеног пословања, говорили су шеф Кабинета гувернера мр Алмир Салиховић и Едина Бејтула из Одјељења за правне послове. Група од 45 ученика и професора Средње школе Вогошћа те група од 20 ученика и професора ЈУ Мјешовите средње школе Босански Петровац такође су посјетили ЦББиХ и из презентација шефа Кабинета гувернера мр Алмира Салиховића, проф. др Енвера Бацковића из Канцеларије водећег економисте и мр Ведрана Милисава, руководиоца Службе за статистику платног биланса Одјељења за статистику и публикације, сазнали више о раду ЦББиХ и њеним активностима, те о платном билансу БиХ. Дана, 29. 3. 2019. године обиљежена је Свјетска недеља новца,

у оквиру које су одржане едукације за 41 средњошколца ЈУ Средња пословно-комерцијална и трговачка школа Сарајево. Официјелни слоган обиљежавања Свјетске недеље новца која је обиљежена од 25. до 31. 3. 2019. године био је „Учи.Штеди.Заради“ с циљем да се дјеца и млади охрабре да науче не само како опрезно управљати новцем, већ и како креирати позитивне таласе које ће ширити од себе ка члановима своје породице и цијеле заједнице. Слоган „Учи.Штеди.Заради“ помаже у креирању разноврсних догађаја и активности како би се помогло дјец и омладини да Уче мудро управљати новцем; Штеде за будућност; Зараде за себе и своје породице.

Током свих ових посјета, млади су стекли додатне вјештине и знања правилног начина коришћења финансијских производа, те изразили задовољство што су имали прилику да чују корисне информације о самој улози ЦББиХ, платном билансу БиХ као и о финансијским производима, што су потврдили кроз анкетни листић који су попунили:

“Током посјете Централној банци Босне и Херцеговине чули смо доста корисних информација које ћемо моћи примјенити у будућности.”

“Стекла сам додатна знања и вјештине која ће ми итекако бити корисни у будућности. Сазнала сам корисне информације о улози Централне банке Босне и Херцеговине као и о платном билансу Босне и Херцеговине.”

“Пуно тога смо данас научили. За нас ученике доста нових и корисних информација које нисмо имали прилику чути током нашег школовања.”

КОНФЕРЕНЦИЈЕ

FinConf ове године у сарадњи са ЦББиХ

Међународна FinConf конференција, четврта по реду, одржана је 25. и 26. 4. 2019. године у Сарајеву, у сарадњи са Централном банком Босне и Херцеговине (ЦББиХ). Конференција је окупила водеће финансијске актере и стручњаке локалног и регионалног нивоа, који су учесницима понудили своја искуства и дискутовали. На конференцији је било ријечи о трендовима, примјени и тренутним пословним приликама у различитим секторима, укључујући Blockchain, Open Banking, плаћања, банкарску регулативу, FinTech и многе друге. Конференција је била и прилика за стицање знања у области финансијских услуга, усвајања нових алата и вјештина. Гувернер ЦББиХ др Сенад Софтић је на крају додијелио захвалнице говорницима и партнерима конференције за допринос развоју финансијског сектора.

ИНТЕРНИ АКТИ

Примјена Правилника о заштити личних података у ЦББиХ

Од 1. 3. 2019. године почела је примјена Правилника о заштити личних података у Централној банци Босне и Херцеговине (ЦББиХ) којег је Управни одбор ЦББиХ усвојио на првој сједници ове године. Истовремено, гувернер ЦББиХ је донио пропис који произлази из предметног правилника – Одлука о заштити личних података у ЦББиХ од 26. 2. 2019. године, која се као и Правилник, почиње примјењивати од 1. 3. 2019. године. Усвојеним правилником уређује се провођење заштите личних података у ЦББиХ у складу са Законом о заштити личних података, нарочито правила и процедуре за примјену основних принципа законите обраде личних података у ЦББиХ, поступак давања личних података трећој страни и пренос података у иностранство, правила за остваривање права носиоца података, начин и поступак вођења евиденција прописаних Законом, те начин доношења Плана безбиједности личних података у ЦББиХ. ЦББиХ води збирке личних података из области људских ресурса, из области рачуноводства и финансија, из области система безбиједности и из области Одјељења за платне системе. Посебне категорије личних података ЦББиХ могу се обрађивати само уз изричиту сагласност носиоца података, а у складу са Законом. Сагласност мора бити сачињена у писаној форми, мора је потписати носилац података, мора садржавати тачну назнаку података на које се сагласност односи, те име контролора, сврху и временски период на који се сагласност за обраду података даје. Изузетно од овог, обрада посебне категорије личних података дозвољена је у случајевима прописаним Законом.

И N F O И N F O
С В В И Н Ц Б Б И Х

www.cbbh.ba

Centralna Banka Bosne i Hercegovine/
Central Bank of Bosnia and Herzegovina

@CBBiH

СВВІН ІНФО
СВВІН ІНФО
ЦББИХ ИНФО

| mart-april
ožujak-travanj
март-април